

إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ؛ فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ

از ابوهریره رضی الله عنه از پیامبر صلی الله علیه وسلم روایت است که فرمودند: «إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ؛ فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ، وَلَا تَحَسَّسُوا، وَلَا تَجَسَّسُوا، وَلَا تَخَاسَدُوا، وَلَا تَدَابَّرُوا، وَلَا تَبَاعَضُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا» یعنی: «از گمان (بد) برحذر باشید، زیرا که گمان دروغ‌ترین سخن است، و در پی پوشیده‌ها [ی مردم] نباشید، و تجسس نکنید، و با یکدیگر حسادت نوزید، و به هم پشت نکنید، و با هم کینه نوزید، و بندگان الله [و] برادران

«هم باشید».

[صحيح] [متفق عليه]

پیامبر صلی الله علیه وسلم از برخی از اموری که به اختلاف و دشمنی بین مسلمانان منجر می‌شود نهی کرده‌اند و نسبت به آن هشدار داده‌اند. از جمله آن: «گمان»، یعنی تهمتی که بدون دلیل در دل می‌افتد، و ایشان بیان کرده‌اند که گمان از دروغ‌ترین سخنان است. و از «تَحَسُّس» یعنی جستجوی پوشیده‌های مردم با چشم و گوش. و از «تَجَسُّس» یعنی جستجوی امور پوشیده و از این کلمه بیشتر درباره جستجویی که به هدف بد باشد به کار می‌رود. و از «حسد» یعنی بد دانستن حصول نعمت برای دیگران. و از «تَدَابُّر» (پشت کردن به یکدیگر) به این صورت که از هم روی‌گردان شوند و به هم سلام نکنند، و شخص به دیدار برادر مسلمانش نرود. و از «تَبَاعُض» (کینه ورزیدن به هم) یعنی کراهت و نفرت از هم، مانند آزار رساندن به دیگران و رو ترش کردن و بد برخورد کردن با هم. سپس ایشان سخنی جامع و مختصر و مفید را به زبان آوردند که با آن، رابطه مسلمانان با یکدیگر اصلاح می‌شود: «بندگان الله، برادران یکدیگر باشید». برادری، عامل وصلی است که با آن روابط بین مردم پیوسته می‌ماند و محبت و الفت میان آنها بیشتر می‌شود.

<https://sunnah.global/hadeeth/prs/show/5332>

